

Modul 3: Využijte své zkušenosti z farmy

Jak vypadají návštěvy na ekologické farmě? Jak mohou být návštěvy na biofarmě uspořádány tak, aby se návštěvníci dozvěděli příběh potravin z pole až na talíř? Jak nastavit průběh tak, aby byla studentům věnována pozornost vhodným způsobem adekvátním jejich věku?

Farmáři musí mít na zřeteli věk a schopnosti skupiny vnímat podněty, musí vědět, jaké aktivity je možné v jaké sezóně provádět a co musí studentům sdělit v souladu se školními osnovami.

Kromě jednodušších prohlídek na farmě, které jsou organizovány jako půldenní nebo celodenní akce (viz 1. Díl), jsou komplexní výukové projekty popsány ve 3. díle. Ve 2. díle je navíc nabídka rozmanitých nápadů. Tyto nápady je třeba přizpůsobit situaci na konkrétní farmě nebo věkové skupině, s níž pracujete. Měly by ukázat, že učení na farmě nebo vzdělávání o ekologickém zemědělství, se může zorganizovat aktivně a prostřednictvím všech smyslů.

Příklady v tomto modulu se zaměřují na ekologické zemědělství a ukazují způsoby, jak sdělit přínos tohoto udržitelného systému k využívání půdy pro budoucí generace.

Jaký je cíl tohoto modulu?

1. Nastavení struktury různých stanovišť pro návštěvy farmy
2. Podílení se na aktivitách, seskupení návštěvníků podle témat
3. Komplexní projekty a dlouhodobé projekty

Po dokončení modulu budu vědět...

1. jak uspořádat návštěvu farmy
2. jaké praktické aktivity můžete provozovat na farmě
3. jak kombinovat návštěvu farmy se školními aktivitami a plánem výuky

Díl 1: Struktura návštěvy farmy

V této jednotce se naučím, jak:

1. kombinovat stanoviště na farmě v logickém pořadí. Jak si vytvořit vlastní scénář pro návštěvu farmy.
2. znát příklady scénářů
3. znát metody pro úspěšné přivítání návštěvníků a užitečnou zpětnou vazbu

Úvod

V 1. díle se naučíte uspořádat návštěvu farmy tak, aby skupina návštěvníků pochopila způsob chodu ekologické farmy. Poté dostanete malé „příkladové scénáře“, které budou strukturovat váš den. Pro strukturální plán je důležité přizpůsobit jednotlivé učební stanoviště tak, aby struktura prohlídky s průvodcem měla pro návštěvníky smysl. Abyste vytvořili přiměřené napětí, musíte zachovat dokonalou rovnováhu mezi poslechem výkladu na jedné straně a fyzickou aktivitou na straně druhé. K tomu, aby byla vaše skupina motivovaná a zajímala se o vás, byste měli vždy přemýšlet o programu vhodném pro určitou věkovou skupinu návštěvníků.

Kapitola 1 - Jak přizpůsobit jednotlivá stanoviště pro

návštěvy farmy logickým způsobem? Jak si vytvořit scénář návštěvy farmy?

Chcete-li plánovat vhodný průběh a jednotlivá stanoviště prohlídky vaší farmy, měli byste shromažďovat ta nejdůležitější fakta. Nejdůležitější fakta jsou:

- věk skupiny
- počet návštěvníků
- typ školy
- plánovaný čas návštěvy farmy
- požadovaná témata založená na plánu výuky
- individuální omezení návštěvníků (alergie, strach ze zvířat, tělesné nebo duševní omezení)

Tyto data vymezují hlavní témata a úroveň náročnosti vašich činností. Co budete například dělat místo pečení chleba, pokud mají tři děti alergii na lepek? Měli byste také zohledňovat roční období. Například návštěva v pšeničném poli je dobrá na jaro (objevte pěstování pšenice), a léto (srovnejte pšeničné klasy / sklizeň), ale ne na zimu (můžete péct chléb).

V ekologickém zemědělství hraje klíčovou roli hospodářský cyklus. Rostliny dodávají jídlo pro zvířata a zvířata dodávají své hnojivo rostlinám. Toto spojení může být dětmi a mládeží objeveno při procházení stanovišť spolu s farmářem a přemýšlením nad tím, co vidí.

Když máte všechna důležitá fakta, přemýšlejte o tématu. Dalším krokem je vytvoření scénáře. Scénář může pomoci farmářům a učitelům pochopit vnitřní logiku věci a přiřadit ke každému stanovišti konkrétní činnost.

Scénář průběhu prohlídky farmy obsahuje:

- všechny plánované činnosti
- s konkrétním datem a místem
- všechny materiály, které se používají pro samostatná stanoviště
- učební cíle, které jsou plněny na jednotlivých stanovištích
- kromě aktivit, které můžete provozovat v dobrém počasí, musíte mít na paměti i alternativy pro špatné počasí

Příklady plánů:

[Add. Inf. Worksheet 1 script for the topic „organic farming on the example: lupin“](#)

[Add. Inf. Checklist Nr. 1 what do you have to keep in mind](#)

Kapitola 2. Příklady scénářů

Každá farma má individuální strukturu produkce a proto musí objevit a rozvíjet vlastní koncepci a potenciál jako "vzdělávací farma".

Stanoviště pro návštěvy farmy by měla být v ideálním případě koordinována tak, aby účastníci pochopili hlavní smysl prohlídky. Měla by být navržena, aby stanoviště, na kterých účastníci pouze naslouchají výkladu, a stanoviště, kde se mohou aktivně zapojit, byly vzájemně propojeny.

Scénář umožňuje průvodci na farmě i učitelům sestavit stanoviště a aktivity a kontrolovat tak vnitřní logiku.

Kapitola 3 - metody pro úspěšné přivítání a zpětnou vazbu

Rámcem návštěvy na farmě je přivítání a zakončení. Akce by měla začít pohodovým příjezdem na farmu bez stresu. Na začátku se mohou návštěvníci zeptat, jaké jsou jejich první dojmy a očekávání a mohou jim sdělit úvodní informace. Vysvětlím strukturu dne. Potom může začít prozkoumávání farmy.

Na konci by měl být prostor na otázky. Každý farmář by se měl rozvíjet pomocí zpětné vazby od návštěvníků. V této kapitole se seznámíte s vhodnými metodami, jak zlepšit návštěvu farmy.

Přivítání

- **přivítání návštěvníků:**

Na začátku byste měli představit sebe a svou farmu. Získejte důvěru návštěvníků, postarejte se o uvolněnou atmosféru (například "můj syn je ve stejné třídě jako ty.") a nažhavte třídu pro svou farmu (například nově narozené telátko). Ukažte jim různá zařízení na farmě a vysvětlete dětem a mládeži, kam si mohou odložit oblečení a co potřebují k návštěvě farmy (například tužku, papír apod.). Ukažte jim toalety, které mohou využívat.

- **poznávání skupiny/cíle vzdělávání:**

Kdo už byl na ekologické farmě? Kdo ví, co je zvláštního na ekologickém zemědělství? Co se dnes chcete dozvědět? Tyto otázky pomáhají dětem uvědomit si cíle a motivaci k návštěvě farmy. Budou pozorněji naslouchat, účastnit se a soustředit na dané téma. Pokud máte velmi malou skupinu, měli byste s dětmi mluvit jejich křestním jménem. K tomu můžete mít nalepovací štítky se jmény.

- **struktura dne:**

Dejte skupině krátký přehled o tom, co je na den naplánováno. Naznačte pravidla farmy a vysvětlete, proč jsou tato pravidla důležitá. Farma není dětské hřiště a zvířata nejsou domácími mazlíčky. Vysvětlete, že neexistují žádné kompromisy.

Zpětná vazba - metody zpětné vazby

Se strukturovaným ukončením návštěvy mohou děti opakovat své zážitky a dojmy. S různými způsoby zpětné vazby má farmář možnost hodnotit průvodce na farmě. V níže uvedeném pracovním listu naleznete krátký přehled o nejčastějších otázkách a pozitivích každé metody zpětné vazby.

Díl 2: Praktické aktivity na vzdělávací farmě

Tento díl má za cíl popsat co nejvíce konkrétních aktivit na farmě. Návštěvníci by měli všemi smysly poznat, jak funguje ekologické zemědělství a jak se vyrábějí produkty. Možnosti činností jsou stejně rozmanité jako samotná farma. V tomto díle je popsáno několik konkrétních činností pomocí slov a obrázků, které se přizpůsobí věku a pozornosti skupiny. Tento díl není vzdělávacím nástrojem, ale poskytuje nápady pro možné aktivity na farmě.

V několika kapitolách jsou praktické nápady, které Vám mohou pomoci lépe strukturovat prohlídku farmy na různá témata.

V tomto díle se naučíme:

- vyplnit téma s aktivitami na farmě, aby se návštěvníci mohli učit všemi smysly

Kapitola 1 - hospodářská zvířata

V tomto tématu je spousta podtémat, která mohou být využívána po celý rok - chov zvířat se provozuje nepřetržitě.

Než začnete s určitou skupinou návštěvníků, měli byste zvážit, které informace o zvířatech by mohly být pro tuto skupinu zajímavé. Měli byste skupině upřesnit, co je důležité pro jednotlivé skupiny zvířat (např. buďte klidní u stáda prasat, dělejte malé kroky u kuřat). Poskytněte skupině dostatek času na pozorování zvířat. Někdy se děti na začátku bojí zvířat dotknout a jejich strach by měl být po malých krocích překonán.

Kapitola 2 - zelenina a ovoce

Zde je velké množství rozmanitých témat, která mohou být použita pro průvodce farmou. Když si vyberete jedno vzdělávací téma, měli byste se zamyslet nad strukturu Vaší farmy. Čím více proměnné jsou rostliny, tím více témat si můžete vybrat. Mějte však na paměti, že nejdůležitější věcí není množství témat, ale kvalita akce.

Kapitola 3 - Faremní produkty (mléko, chléb...)

Vedle prohlídky farmy, kdy skupina návštěvníků poznává farmu a její strukturu, existuje také řada činností, které je možné provádět u zemědělských produktů. Do všeho, co se produkuje a zpracovává na farmě, může mít návštěvník možnost nahlédnout a aktivně se podílet. Mohlo by jít například o výrobu másla, ochutnávání produktů z farmy nebo pečení chleba s čerstvými místními přísadami. Kreativita nezná hranic.

Kapitola 4 - ochrana přírody

Zvláštností ekologického zemědělství samozřejmě není jen rozmanitost hospodářství. Důležitým aspektem je také ochrana přírody, jejíž význam se časem zvyšuje. Existuje mnoho možností, jak s tímto tématem pracovat na návštěvě farmy. Vždy by měl ale být zohledněn věk skupiny, aby se nestalo, že budou návštěvníci zahlceni informacemi.

Díl 3: Komplexní návštěvy farem a dlouhodobé projekty

Na jedné straně existují krátké návštěvy farem, které jsou organizovány jako půldenní nebo celodenní výlety. Na druhé straně jsou tzv. dlouhodobé projekty, které mají za cíl zajistit dlouhodobější udržitelnost návštěv na farmách. Některé školy proto navštěvují farmu několikrát ročně, aby k tématu více přilnuly. Některé školy po návštěvě ekologické farmy pořádají trhy nebo jarmarky, aby se naučili nově získané vědomosti používat v praxi.

Je také užitečné připravit žáky na návštěvu farmy ještě před samotným výletem a také s nimi návštěvu probrat po návratu do školy. Vzdělávání venku i ve školní budově je velmi pevně spojené. V tomto díle naleznete několik příkladů pro komplexní návštěvy farem. Tyto návštěvy na farmách by měly být spojeny se školními hodinami a mohou být prezentovány jako projekty v hodinách.

V tomto díle se naučíme, jak:

1. zvýšit udržitelnost návštěv na farmě
2. nastavit emocionální vazbu dětí na téma
3. strukturovat komplexní návštěvy různých farem

Úvod

V tomto díle se seznámíte s komplexními návštěvami na farmách pomocí příkladů. Dozvíte se, jak mohou být spojeny se školním vyučováním a projektovými dny.

Kapitola 1 - projekt pro základní školy na čtyři období

Prohlídka farmy je zajímavým zážitkem, ale je to jen zrnko zkušeností z celoročního fungování farmy. Proto jsme vypracovali popis aktivit, které zahrnují celý rok na farmě (například téma "od výsevu až po sklizeň"). Díky několika návštěvám farmy během celého roku mohou žáci poznat různé pohledy na biologické změny v průběhu roku.

Příkladem je projekt pro základní školy na čtyři období, kdy žáci navštíví farmu několikrát.

Kapitola 2 – Projektové dny na farmě

V některých školách jsou návštěvy vzdělávací farmy neodmyslitelnou součástí školního vzdělávacího programu. Školy navštěvují farmy několikrát ročně a žáci se podílí na každodenní práci na farmě.

Kapitola 3 – Školní farmářský trh

Metodika na vzdělávací projekt Školní farmářský trh